

הלכות קריאת שמע סימן עה

ב שם המאמר. ג הוראיש ותקריב ותנחתא. (הגהות מיימוני פרק ג). ונראה (ח) מדברי הרא"ש דטפח באשה ערה אפלו לאשה (ז) אחרת, רק שבצמצמה יכולה לקרות אף על פי שהיא ערומה, כדלעיל סימן עד: **ב. בשער (ט) של (ז) אשה (י) שדרכה לבסותו, אסור לקרות בנגדו.** הגה אפלו אשתו. **אבל (יא) בתולות (יב) שדרכן לילך פרועות (י) הראש מותר.** הגה והוא הדין השערות של נשים * (יג) שרגילין (יד) לצאת * מתיין (י) לצמתן (כח) יוסף בשם הרשב"א, (ד) וכל שכן (טו) שער נכרית אפלו דרבה

שערי תשובה

הראש. עין באר היטב. ועין לקמן סימן שם ובאליה רבה ובדפי יוסף שם על שאלת יעבץ חלק א סימן ט ושמותיו ברה דברי שאלת יעבץ חלק ב סימן ו וסימן י, ועין ביד אפרים על דברי המגן אפרים בזה ובשורית בית אפרים חלק אבן העזר בטופו:

מטפה, שהוא מקום הרחור ותר מן שאר איברים, ט"ו, וכן כתב הב"ח. עין דבר שמואל סימן רצג: (ז) אחרת, והרשב"א כתב דוקא לאנשים דאיכא משום הרחור אבל לנשים לא. ומענין חלק דף כו ע"א פסק בהרא"ש דאף באשה אסור לראות ערות חברתה, גם השרי' כנסת הגדולה הקשה על הרשב"א עין שם, והפרי חרש כתב דברי הרשב"א הם עקר, עין שם: (ט) אשה, ונשער של ערוה של איש יוצא ערוה חברה, ונראה שם שער האשה, וכן ראוי להג, ועין ביומא דף מז ע"א בענין כא שער קטן ה מה שכתבו שם. ועין מן אפרים: (י) לצמתן, ובדור החמיר מאד שלא נראה שם שער האשה, וכן ראוי להג, ועין ביומא דף מז ע"א בענין קמחית: (ט) וכל שכן פאה נכרית. וכן צריך לומר. והוא הדין אם חתכה שער של עצמה ותפרה אחר כך בראשה, עין שערות וקנים:

באר הלכה

כזה כפרש ביומא מנה ורק דוקא במסמל אסור, עין שם. אולם מכל מקום לדינא לא ברינא דק' מלתא להתמא, ודברי רבנו יונה כמו שהשיגו הב"ח כבר השיגו גם כן בספר האשכול שכתב שם דאין דעת רבותינו כן. והסמ"ג כתב וזה לשונו, טפה באשה ערוה כשהיא מגלה, ולא יקרא עד שיחזיר פניו ממנה ואפלו היא אשתו, משמע מלשון זה דאפלו אינו מכיט בה בעת הקריאה גם כן אסור, ומכל מקום באי אפשר בענין אחר, המקל וסומך על דברי הב"ח ופרי מגדים להתיר בעצמית עינים אין מתיין בידו: **ב * שרגילין לצאת וכו'.** עין במשנה ברוכה בשם אליה רבה דאפלו נגד אשה אחרת מותר, וכן משמע מסימית כל הפוסקים, ודלא כהתם סופר שהחמיר בזה בסימן לו: * מתיין לצמתן. ואותן נשים הבאות מארצות שאין דרכן לגלותן מתוך לצמתן למקום שדרכן לגלותן, מתרין לגלותן אם אין דעתן לחזור ומה אברהם כשם מרים אלשחר. ולענין לקרות קריאת שמע כנגדו, כתב בספר שולחן שלמה דנראה שמתר אפלו דעתן לחזור (שעמו, דליקא הרתוה). ואם באו ממקום שדרכן לגלות למקום שאין דרכן לגלות, לא יגלו אפלו אם דעתן לחזור (שעמו, משום הרתוה דאנשים), ואסור לקרות קריאת שמע כנגדן אפלו אם דעתן לחזור. ואם איש אחד בא ממקום שדרכן לגלות למקום שאין דרכן לגלות, אסור לקרות קריאת שמע כנגדן בכל גווי, ואם בא ממקום שאין דרכו לגלות למקום שדרכו לגלות, מותר אם אין דעתו לחזור ועין במשנה ברוכה כשיק קטן יד מה שכתבנו שם. ולענין עקר אסור גלוי שער ראשה, כתב המגן אפרים בשם התוספות דכתבות, ודוקא בשוק אסור, אבל בחצר שאין אנשים מצוים שם מותרים לילך בגלוי הראש ומה שערשם כגון אברהם כשם א"ע קט"ו אינו מוכח שם כלל להחזיר, אבל בזהר פרשת נשא החמיר מאד שלא יראה שום שער מאשה, וכן ראוי להג, עד כאן לשון המגן אפרים:

משנה ברוכה

איברים: (ז) וכל זה לא איירי אלא לענין אסור קריאת שמע, דהאסור הוא להרבה פוסקים לקרות נגד המגלה אפלו בלא מכח לאסתכלי, אבל לענין אסור הסתכלות, לכלי עלמא המסתכל באשה אפלו באצבע קטנה, כיון שמסתכל בה להנות, עובר בלאו דלא תתורו אחרי עיניכם, ואמר, שאפלו יש בידו תורה ומעשים טובים לא ינקה מדינה של גיהנום. (י) וראיה בעלמא לפי תמו בלא נהנה שרי, אם לא מצד המוסר. ובספר מנחת שמואל הוכיח דאדם תשוב יש לו לזהר בכל גווי, וכתב הפרי מגדים, דבמקומות שדרך להיות מכסה נפשו ודעותיה וקאי גוונא שאר מקומות הגוף אף ראייה בעלמא אסור. וכתבו הפוסקים דבתולות דרין בכלל נדות הם משגיגיו לזמן וסת ובכלל צירות הם: (ח) מדברי הרא"ש וכו', אבל הרשב"א חולק על זה, ושעמו, דסבינא לה דכי היכי דבצמצמה יכולה לקרות כשהיא ערומה, אלא דאין בגלוי כל גופה משום ולא יראה כף ערות דבר אלא לאנשים ומשום ההרהור, כן אף אשה אחרת מתרת לקרות ולהתפלל נגדה כשהיא ערומה. (ט) והאחרונים מסכימים עם הרשב"א (י) ודעתם דגם הרא"ש מודה לזה. ודע עוד, (י) דלכלי עלמא אין מותר לקרות נגדה כשהיא ערומה רק כשהיא יושבת כדי שלא יהא פניה שלמשה נראית, אבל כשהיא עומדת דינה כמו נגד ערות איש ואפלו ברשות אחרת אסור: **ב (ט) של אשה.** ונשער (טו) של איש אפלו של ערוה היצא דרך נקב שבכבודו, מותר לקרות כנגדו, (טו) אבל אם הכיס נראה הוי ערוה: (י) שדרכה לבסותו. ואפלו אם אין דרכה לבסותו רק בשוק ולא בבית ובחצר, מכל מקום (י) בכלל ערוה היא לכלי עלמא אפלו בבית, ואסור שם לקרות נגדה (י) אם נתגלה קצת מהן. ודע עוד, דאפלו אם דרך אשה זו ותברותיה באותו מקום לילך בגלוי הראש בשוק כדרך הפרצות, אסור, וכמו לענין גלוי שוקה דאסור בכל גווי, ובנ"ל בסעיף קטן ב, כיון שצריכות לבסות השערות מצד הדין ונחש בזה אסור תורה, מדכתיב ופרע ראש האשה, מכלל שהיה מקשה, וגם כל בנות ישראל המתזיקות בדת משה מזהירות מעולם ועד עתה, בכלל ערוה היא ואסור לקרות כנגדן, ולא בא למעט רק בתולות שמתרות לילך בראש פרוצ, או כגון שער היצא מתוך לצמתן, שהן תלוי במנהג המקומות, שאם מנהג בנות ישראל בזה המקום לזהר שלא לצאת אפלו מצט מן המעט תוין לקשוריה, ממילא בכלל ערוה היא ואסור לקרות כנגדן, ואם לאו מותר, דכיון שרגילין בהן ליכא הרהורא ובדלקמה: **(יא) בתולות.** ובתולות (י) ארוסות אסורות לילך בגלוי הראש, והוא הדין בתולות שובעלו צריכין לבסות הראש. ומכל מקום אם נזהר ואינה רוצה לצאת בצעיף על ראשה כדרך הנשים, (ז) אין יכולין לכפה: **(יב) שדרכן וכו'.** עין במגן אפרים שכתב דלא ילכו בגלוי הראש רק אם שערותיהן קלועות ולא סתורות, אבל המצית השקל והמגן גבורים מקלין בזה. כתב החי' אדם, נכרית שאינן מזהרות לבסות שערן, צריך עיין אם דינן בזה כבתולות: **(יג) שרגילין וכו'.** רוצה לומר, ומותר לקרות בזה אפלו נגד אשה אחרת, דכיון דרגילין בהן ליכא הרהורא, אבל לבנו להסתכל באשה אחרת, אפלו בפערות שמתוין לצמתן אסור ואלה רבה: **(יד) לצאת וכו'.** רוצה לומר, שמלבד כובע שעל ראשה יש לה צמת, והוא כגד המצמצם השער שלא יצאו לתוין, ואותו מצט שאי אפשר לצמצם ויוצא מהצמת, על זה מקל הרשב"א ומהם סופר סימן לו עין שם. ובזהר פרשת נשא החמיר מאד שלא יראה שום שער מאשה, דגרמא מסכנתא לביתא, וגרמא לכנהא דלא יתחשבו בדרך, וסטרא אחרת לשרות בביתא, וכל שכן אם הולכות בשוקא כן, על כן בציא אתתא דאפלו קודות ביתה לא יתמנן שערך תדא מרשאה, ואי עבדית כן מה כתיב, כניף כשתלי זיתים מה זית כו', בנהא יסתלקון בתשובין על שאר בני עלמא, ולא עוד אלא דבעלה מתפרך בכל ברקאן דלעלא וברקאן דלתתא, בעתה בבנין ובני כיון. עד כאן לשונו בקצור. וכתב המגן אפרים דראוי לנהוג בזה. וכיומא איתא במשנה דקמחית, בזכות הצניעות היתה שהיתה בזה, שלא ראו קודות ביתה אמרי תלוקה, יצאו ממנה כהנים גדולים: **(טו) שער נכרית.**

שער הציון

(י) פרי מגדים: אדם: (י) פרי חדש ואלה רבה תבאר ונראה: (ג) אלה רבה ונראה: (ד) פרי מגדים ותי' אדם: **ב** (טו) מגן אפרים: (טו) פרי מגדים: (ח) ר' אפרים: (י) שלחן שלמה: (י) ר' עקיבא איגר בשם הרי"י הלוי: (ז) פנים מאירות סימן לה ומגן גבורים:

לוח עמוד הימני: יום ב כסלו תשס"ג: יום ג כה חשוון תשס"ג: יום ד א חשוון תשס"ג: יום ה ח חשוון תשס"ג: יום ו יג אלול תשס"ג